

**Archeologienota met beperkte samenstelling
Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem
Antwerpen – Noord**

Programma van Maatregelen

Ons kenmerk :	ORTEC2501780
Kenmerk initiatiefnemer :	TR990325
Auteurs :	Sid Skrabanja Alexander Doucet Ward Decramer
Datum verslag :	11 maart 2026
Projectcode Onroerend Erfgoed :	2025J353
Wettelijk depot :	D2025/15.001/131

Coverfoto: het terrein gesitueerd op de Ferrariskaart (ca. 1777; bron: AGIV)

Auteurs & autorisatie:

Sid Skrabanja (OE/ERK/Archeoloog/2024/00003)

Alexander Doucet (OE/ERK/Archeoloog/2020/00003)

Ward Decramer (OE/ERK/Archeoloog/2019/00023)

Terra Engineering & Consultancy nv (OE/ERK/Archeoloog/2020/00014)

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

Wettelijk depot: D/2025/15.001/131

INHOUDSTAFEL

Deel 2:	Programma van maatregelen	4
1	Beschrijvend gedeelte	4
1.1	Administratieve gegevens	4
2	Gemotiveerd advies.....	9
3	Programma van maatregelen	10
	Ondertekening.....	11

Deel 2: Programma van maatregelen

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Projectcode Onroerend Erfgoed	2025J353
Erkend archeoloog	Terra Engineering & Consultancy nv (OE/ERK/Archeoloog/2020/00014) Ward Decramer (OE/ERK/Archeoloog/2019/00023) Alexander Doucet (OE/ERK/Archeoloog/2020/00003)
Locatie	Provincie: Antwerpen Gemeente: Antwerpen Adres: Noorderlaan
Kadastrale gegevens	Antwerpen, afdeling 16, sectie B, percelen 81C, 81S en 192T, afdeling 17, sectie G, percelen 198C, 198E, 213C, 238H, 246D, 248B, 2580D, 253E, 254C, 291E en 302E
Bounding Box	Punt 1: X = 148570.4, Y = 219665.8 Punt 2: X = 152578.1 Y = 221434.0
Oppervlakte projectgebied (buiten een archeologische zone)	Reservoir 3: 1 238 m ² Toegangsweg: 2 066 m ² Reservoir 4: 949 m ² Reservoir 5: 823 m ² Reservoir 6: 997 m ² Reservoir 7: 1 311 m ² Reservoir 9: 967 m ² Totale oppervlakte: 8 351 m ²
Oppervlakte bodemingreep	8 351 m ²
Einddatum bureauonderzoek	11 maart 2026
Relevante termen¹	Antwerpen; Scheldepolders; natte gronden.
Bebouwde zones	Het projectgebied is deels verhard en bevindt zich direct naast spoorwegen en rangeerterreinen.

¹ <https://thesaurus.onroenderfgoed.be>

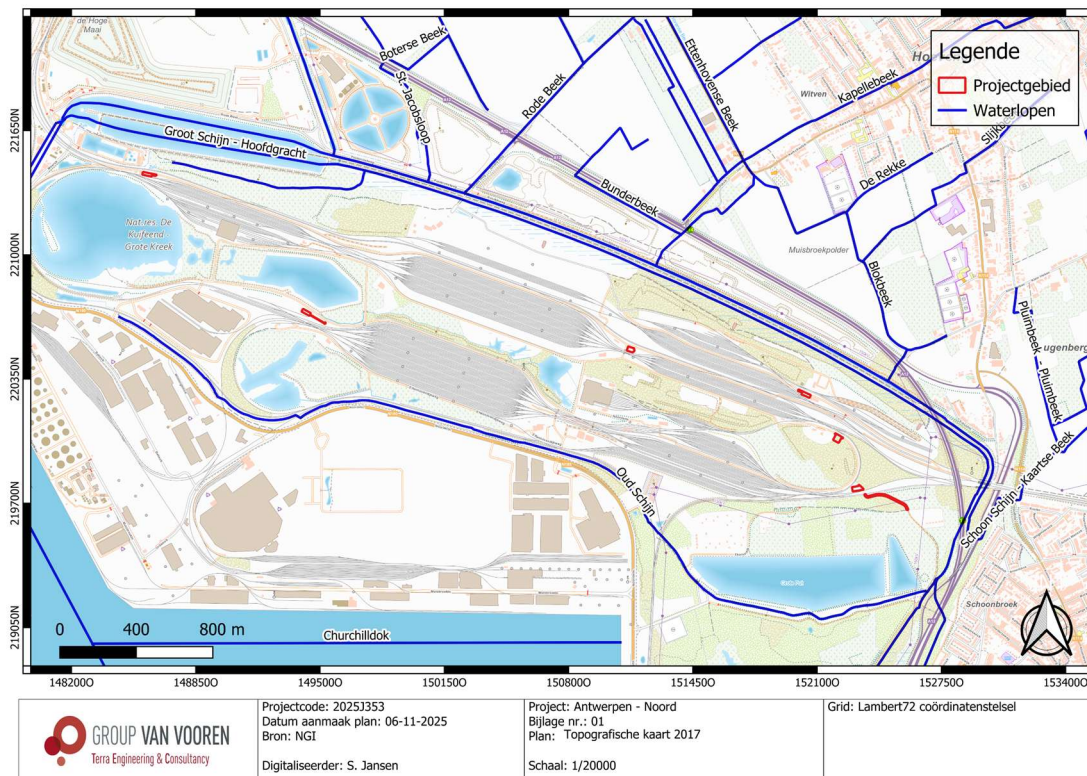

Fig. 2.1: Topografische kaart (2017) met situering van het projectgebied (© NGI).

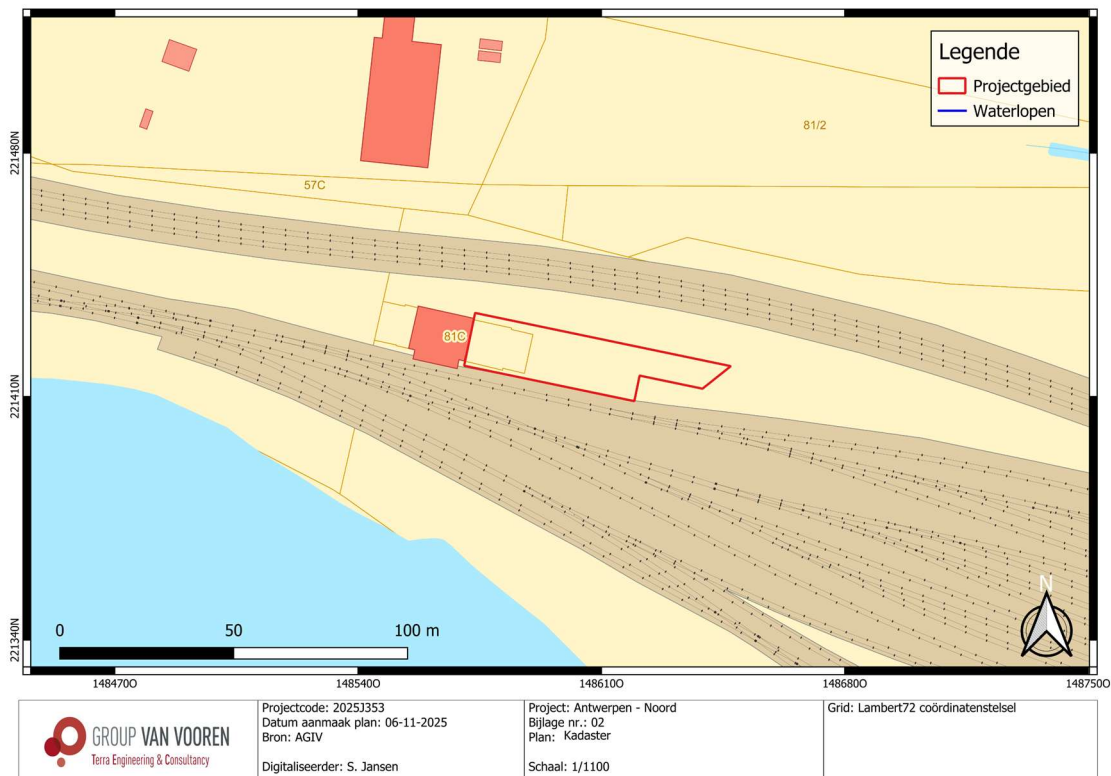

Fig. 2.2: Kadasterplan met situering van het projectgebied, reservoir 4 (© AGIV).

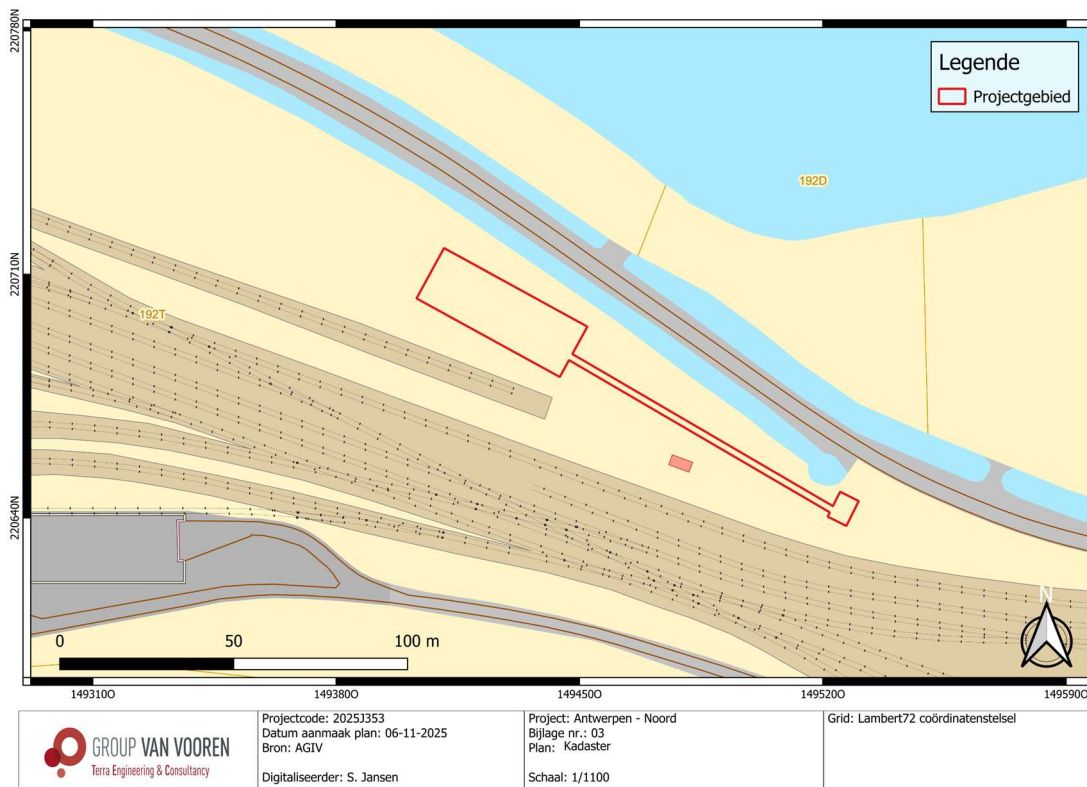

Fig. 2.3: Kadasterplan met situering van het projectgebied, reservoir 6 (© AGIV).

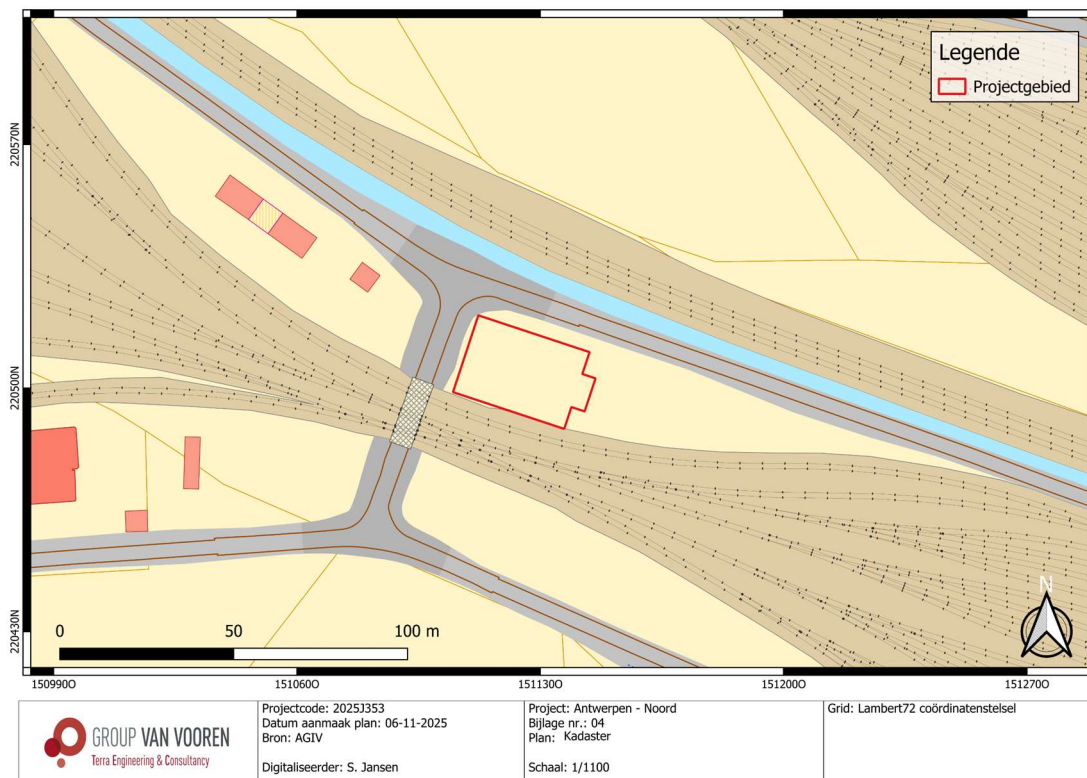

Fig. 2.4: Kadasterplan met situering van het projectgebied, reservoir 5 (© AGIV).

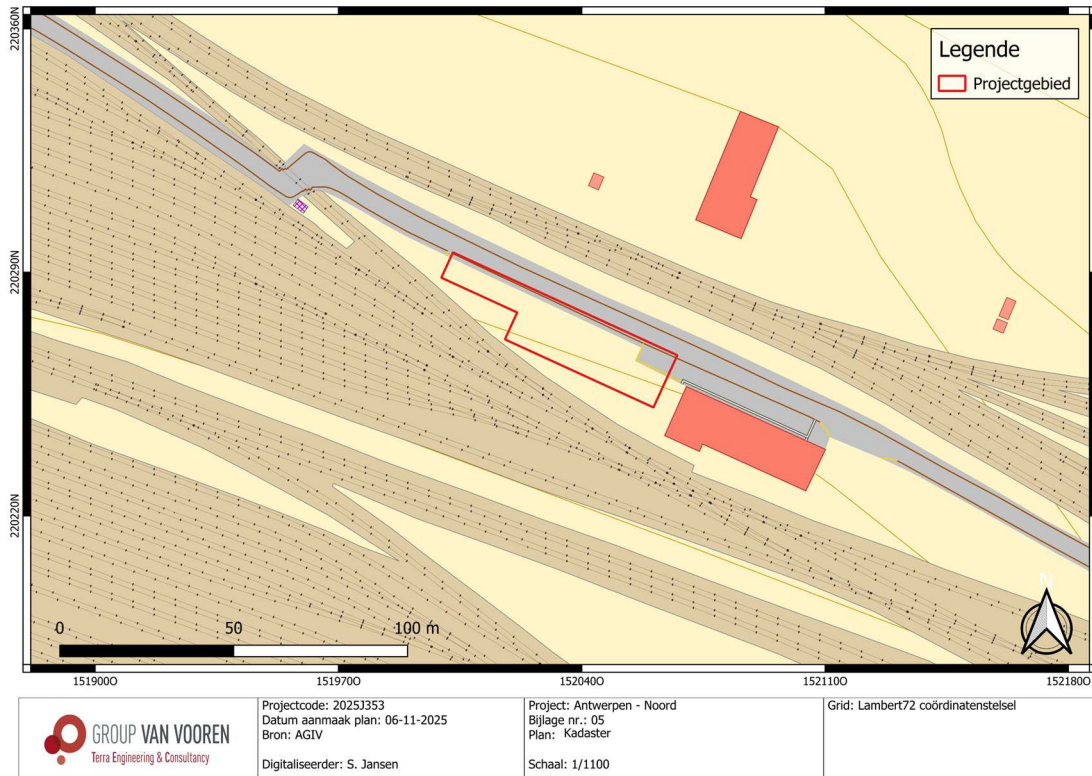

Fig. 2.5: Kadasterplan met situering van het projectgebied, reservoir 9 (© AGIV).

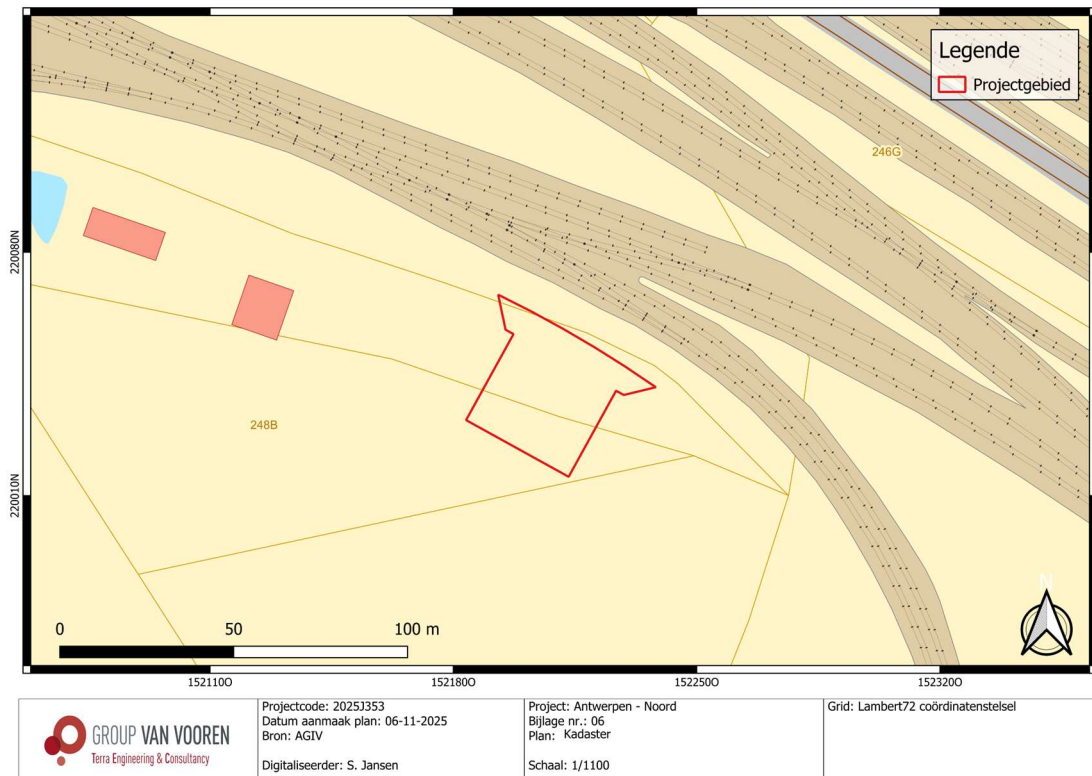

Fig. 2.6: Kadasterplan met situering van het projectgebied, reservoir 7 (© AGIV).

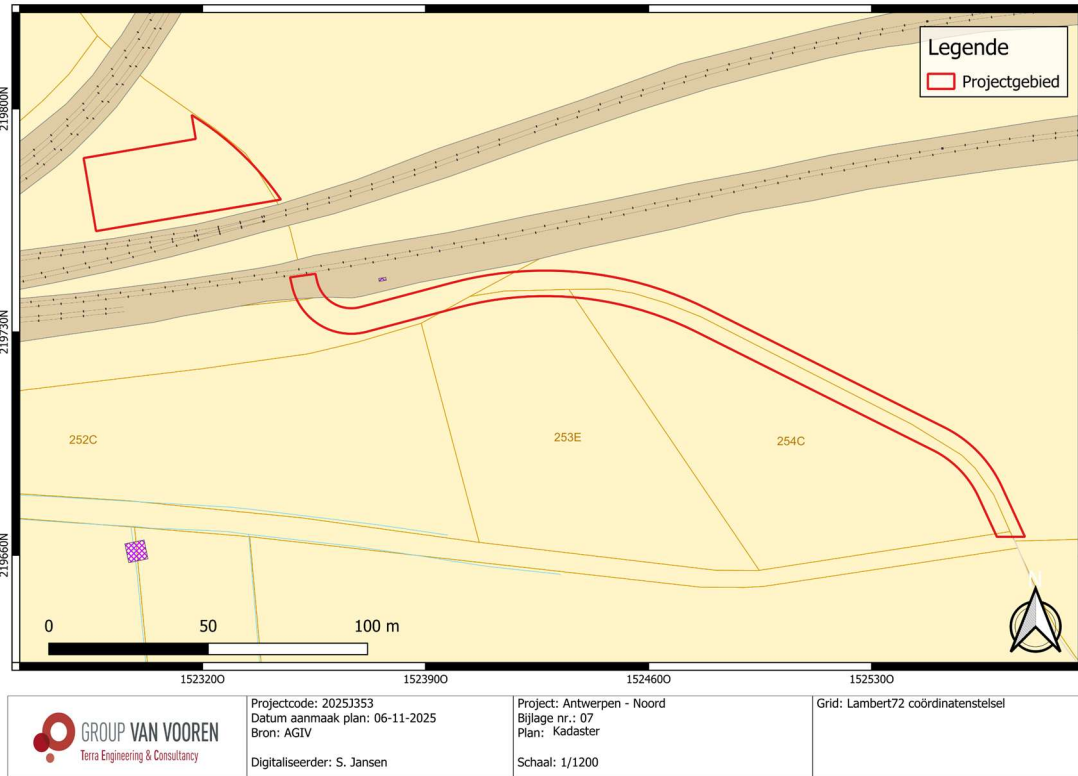

Fig. 2.7: Kadasterplan met situering van het projectgebied, reservoir 3 en toegangsweg (© AGIV).

Fig. 2.8: Meest recente luchtfoto (2024) met situering van het projectgebied (© AGIV).

2 Gemotiveerd advies

De geplande werken omvatten de aanleg van 6 waterzakken als bluswaterreservoirs verspreid over het rangeerterrein van Antwerpen-Noord. Een meer gedetailleerde beschrijving van de geplande werken is terug te vinden in het Verslag van Resultaten. De oorspronkelijke plannen worden in bijlage toegevoegd.

Het projectgebied bevindt zich binnen een rangeerterrein aan de noordwestelijke zijde van de haven van Antwerpen, tussen de dorpen Ekeren, Hoevenen en Stabroek. Het projectgebied is gelegen binnen de Scheldepolders, op de rand van de Noorderkempen, op een hoogte van ca. 2-6,5 m TAW.

De historische kaarten tonen dat het onderzoeksgebied altijd als landgebouwgebied in gebruik is geweest, en werd doorsneden door verschillende dijken. Vanaf het begin van de 20^e eeuw hebben de aanleg van het rangeerterrein en de uitbreidingen van de haven van Antwerpen grote invloed gehad op de omgeving.

Het onderzoeksgebied is niet gelegen in een gradiëntzone. Binnen en rond het onderzoeksgebied worden vooral OB- en ON-bodems gekarteerd (verstoorde en opgehoogde bodems). In de buurt komen verder vooral Pep- en Pfp-bodems voor (natte tot zeer natte lichte zandleembodems zonder profielontwikkeling) alsook Udp- en Uep-bodems aan de westzijde van het projectgebied (matig natte tot natte kleibodems zonder profielontwikkeling). In het kader van een MHO zijn er in januari 2026 al boringen uitgevoerd binnen het onderzoeksgebied. Hieruit blijkt dat zich binnen vrijwel het volledige onderzoeksgebied een verstoorde of opgehoogde bodem bevindt, tot een diepte van minimaal 2 m.

Uit de archeologische gegevens blijkt dat er in de ruimere omgeving CAI-locaties gekend zijn. Het gaat hierbij vooral om resten uit de nieuwe en nieuwste tijd. Zo bevinden zich direct ten noorden van het projectgebied enkele betonnen bunkers uit de 20^e eeuw, en verder ten noorden bevinden zich de restanten van de Kouwensteinsedijk. Ten zuiden van het projectgebied bevond zich de voormalige fabriek van Opel, waar o.a. een Duitse luchtafweerstand uit WO2 en postmiddeleeuwse resten van het afgebroken dorp Oorderen werden aangetroffen

De verzamelde gegevens leiden tot de conclusie dat het projectgebied zeer weinig potentieel tot kennisvermeerdering biedt. Uit de historische foto's en kaarten, evenals de al uitgevoerde boringen, blijkt dat het terrein al verstoord en/of opgehoogd is. Eventueel aanwezige sites zullen ofwel vergraven zijn, ofwel bedekt zijn door een metersdikke ophoging. Ook zullen de bodemingrepen zeer beperkt zijn qua diepte (maximaal 30 – 50 cm) waardoor deze volledig zullen plaatsvinden binnen deze ophogingslaag.

Hierdoor is de kans op het aantreffen van waardevol archeologisch erfgoed en daarmee ook het potentieel op kenniswinst uiterst gering. De kosten van verder archeologisch onderzoek wegen dan ook niet op tegen de baten. Verder vooronderzoek met ingrepen in de bodem wordt bijgevolg niet geadviseerd.

Het volledige terrein kan vrijgegeven worden zonder vervolgonderzoek of zonder bijkomende maatregelen ter bescherming van (afwezige) relevante erfgoed.

3 Programma van maatregelen

Vermits verder archeologisch onderzoek niet noodzakelijk is voor het betreffende terrein, dient er geen programma van maatregelen opgesteld te worden.

Ondertekening

TEC nv staat voor een kwaliteitsvolle aflevering van haar resultaten en onderzoeken, onder de voorwaarden zoals overeengekomen met de opdrachtgever. Aangezien TEC nv de informatie, aangeleverd door de opdrachtgever of derden, niet onafhankelijk kan verifiëren dragen deze informatie-leveranciers de verantwoordelijkheid voor de accuraatheid en de volledigheid van hun informatie.

Dit verslag mag niet gereproduceerd worden, behalve in volledige vorm, zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

Dit verslag mag niet vertaald worden, behalve door of in opdracht van Terra Engineering & Consultancy nv.

Voor verdere inlichtingen over voorliggend rapport kunt u contact opnemen met ons kantoor.

Sint-Truiden, 11 maart 2026.

Hoedanigheid	Naam	Handtekening
Auteur + Erkend archeoloog	Alexander Doucet	#SIGN_ADO
Nagelezen en goedgekeurd door + Erkend archeoloog	Ward Decramer	#SIGN_WDC
Teamleader Sint-Truiden	Maarten Dingenen	#SIGN_MDI
Naam van de operationeel verantwoordelijke TEC nv	Stijn Minne	#SIGN_SMI
Naam van de persoon die TEC nv rechtsgeldig kan vertegenwoordigen tegenover derden	Kristof Van Vooren vv LRJ Van Vooren Gedelegeerd Bestuurder	#SIGN_KVV